

YÖNTEM NOTU · IRISP/2026/005

22 Ağustos 2026

IRISP Ölçüm Çerçevesi

Özet

Bu yöntem notu, her IRISP çalışmasını yöneten ölçüm çerçevesini belgeler. Ortak algının işlemsel olarak nasıl tanımlandığını, anket araçlarının nasıl kurulup pilotlandığını, örneklemelerin nasıl çekilip belgelendiğini ve belirsizliğin yayınlarda nasıl sayısallaştırılıp gösterildiğini belirtir.

Çerçevenin merkezî taahhüdü karşılaştırılabilirliktir: araçlar, aynı sorunun farklı gruplara, farklı ülkelerde ya da farklı zamanlarda sorulduğunda yan yana konabilir yanıtlar üretmesi için tasarlanır. Not, bu karşılaştırılabilirliği diller arasında koruyan çeviri ve uyarlama protokolünü anlatır.

Bundan sonraki her IRISP yayını bu çerçeveye atıf verecek ve çerçeveden her sapmayı açıkça belirtecektir. Çerçeve sürümlüdür; revizyonlar bu notun ardışık basımları olarak yayımlanacaktır.

1 · İşlemsel tanım

Ortak algı, tanımlı bir nüfusun dünyanın bir durumuna ilişkin bir soruya verdiği yanıtların dağılımı olarak ölçülür. Saha öncesinde üç öge sabitlenmelidir: nüfus ve örneklem çerçevesi; tercih değil betimleme isteyecek biçimde ifade edilmiş soru; ve algı ölçülebilir bir niceliğe ilişkinse, yanıtların karşılaştırılacağı referans gösterge.

Yayın birimi dağılımdır; asla yalnızca ortalaması değil. Ortalamalar algının yapısını gizler — kimin taşıdığını, ne kadar güçlü taşıdığını, gruplar arasında nasıl değiştiğini — ve bulgu çoğu zaman o yapının kendisidir.

2 · Ölçüm döngüsü

01 Soru

Ölçülebilir biçimde tanımlanmış tek soru.

02 Ölçüm ve analiz

Belgeli araçlar; belirsizlik sayıya dökülür, gizlenmez.

03 Açık yayın

Rapor, veri seti ve yöntem notu — birlikte yayımlanır.

3 · Karşılaştırılabilirlik ve çeviri

Araçlar bir kez tasarlanır; her dil ve ülke için yeniden yazılmaz, uyarlanır. Uyarlama belgeli bir protokolü izler: çeviri, bağımsız geri çeviri, uzlaştırma ve sorunun anlamını kaydırabilecek her ifade için kayıtlı bir karar. Protokol dosyası, çalışmanın yöntem notunun parçasıdır.

Bir karşılaştırma ancak alttaki araçlar karşılaştırılabilir olduğunda yayımlanır. Uyarılama anlamlı bir farkı zorunlu kıldıysa fark, karşılaştırmanın yanında belirtilir — ya da karşılaştırma yapılmaz.

4 · Belirsizlik ve raporlama

Yayımlanan her tahmin belirsizliğini taşır: anket tahminleri için örneklem payları, geri kalan her şey için açıkça yazılmış sınırlılıklar. Belirsizlik, tahminin gösterildiği yerde gösterilir — ekte değil — ve hiçbir bulgu, metinde aralığının desteklediğinden daha keskin anlatılmaz.

Önerilen atıf

IRISP (2026). IRISP Ölçüm Çerçevesi. IRISP Yöntem notu. <https://irisp.org/tr/yayinlar/measurement-framework/>

Bu yayın açık erişimlidir. IRISP'e atıf verilerek serbestçe paylaşılabilir ve çoğaltılabilir.